

Банка Поштанска штедионица, а.д., Београд
Сектор за управљање ризицима

Број: С02/40-2014
Датум: 16.05.2014. године

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О КВАНТИТАТИВНИМ И КВАЛИТАТИВНИМ ПОДАЦИМА О КАПИТАЛУ И РИЗИЦИМА БАНКЕ ЗА 2013. ГОДИНУ

Београд, мај 2014. године

САДРЖАЈ

1. УВОД	3
2. СТРАТЕГИЈА БАНКЕ И ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА	3
2.1 Стратегија Банке	3
2.2 Политике управљања ризицима и систем за управљање ризицима	4
2.3 Организација надлежности и одговорности у процесу управљања ризицима	4
2.4 Врсте ризика	6
2.4.1 Кредитни ризик и ризик концентарције	6
2.4.2. Каматни ризик	10
2.4.3. Ризик ликвидности	12
2.4.4. Девизни ризик	14
2.4.5. Оперативни ризик	15
3. КАПИТАЛ	17
3.1 Квалитативне информације	17
3.2 Квантитативне информације	18
4. КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВИ И ПРОЦЕС ИНТЕРНЕ ПРОЦЕНЕ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА	18
4.1 Квалитативне информације	18
4.2 Квантитативне информације	21
5. ИЗЛОЖЕНОСТ РИЗИЦИМА И ПРИСТУПИ ЗА МЕРЕЊЕ И ПРОЦЕНУ РИЗИКА	24
5.1 Кредитни ризик	24
5.1.1 Квалитативне информације	24
5.1.2 Квантитативне информације	27
5.1.3 Технике ублажавања кредитног ризика	34
5.2 Каматни ризик	35
5.3 Ризик ликвидности	37
5.4 Девизни ризик	38
5.5 Оперативни ризик	39
6. ИЗЛОЖЕНОСТИ ПО ОСНОВУ ВЛАСНИЧКИХ УЛАГАЊА У БАНКАРСКОЈ КЊИЗИ	40

1. УВОД

У циљу испуњења регулаторних захтева који се односе на обавезу објављивања одређених података из пословања банака, у складу са Законом о банкама („Службени гласник РС“, бр.107/2005 и 91/2010) и Одлуком о објављивању података и информација банке („Службени гласник РС“, бр. 45/2011), Банка Поштанска штедионица, а.д., Београд (у даљем тексту: Банка) је утврдила интерну Процедуру о објављивању података и информација Банке и у складу са истом сачињен је овај Извештај.

У наставку се се презентују прописани подаци и информације за период 01.01.2013.-31.12.2013. године.

Извештај се јавно објављује на интернет домену Банке (www.posted.rs).

Објављивање се односи искључиво на податке Банке, с обзиром да Банка не врши консолидацију

2. СТРАТЕГИЈА БАНКЕ И ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

2.1. Стратегија Банке

Основна стратешка опредељења Банке усмерена су на:

- Наставак континуитета пословања из претходног периода и задржавање традиционалног и препознатљивог имиџа Банке;
- Јачање тржишне позиције Банке у банкарском сектору Србије у свим сегментима пословања, уз коришћење предности које су произашле из аквизиције банака у претходном периоду.

У том смислу активности ће се одвијати у више стартешких праваца:

- Повећање нивоа извора средстава кроз јачање клијентске, депозитне и капиталне базе, уз фокусирање на трансакционе депозите и стимулисање раста депозита;
- Прилагођавање банкарских производа захтевима клијената и концепирање разноврсне и свеобухватне понуде кредитних производа, уз интензивирање кредитне активности, посебно у сегменту пословања са физичким лицима;
- Развој и промовисање понуде свих врста банкарских услуга - платне картице, платни промет у земљи и иностранству, инвестиционо банкарство, и бројни други електронски сервиси и услуге;
- Креирање и спровођење адекватне каматне политике – конкурентне и атрактивне каматне стопе за клијенте, које су трошковно избалансиране за Банку;
- Континуирано управљање свим врстама ризика, управљање капиталом и обезбеђивање одговарајуће корелације ових параметара, уз поштовање регулаторних и интерних лимита;
- Планирање, буџетирање и контрола свих трошкова на више нивоа (принцип профитних центара) ради оптимизације управљања трошковима;
- Институционални развој Банке у погледу пословне мреже, техничко –технолошког развоја и развоја кадрова;
- Наставак друштвено одговорног приступа са посебним акцентом на пројектима из домена екологије, заштите људских права, и борбе против корупције.

Као резултат тих активности очекује се реализација следећих циљева:

- Одржавање високог нивоа ликвидности;
- Задовољство клијената Банке;
- Профитабилно пословање;
- Јачање тржишне позиције Банке у банкарском сектору Србије.

2.2. Политике управљања ризицима и систем за управљање ризицима

Процес управљања ризицима конципиран је тако да обезбеди реализацију оперативних и статешких циљева Банке и свођење ризика у оквиру који су прихватљиви за све заинтересоване стране: власнике капитала, регулатора, кредиторе, клијенте и саму Банку.

Упоредо са процесом управљања ризицима, односно као његов саставни део одвија се процес интерне процене адекватности капитала као и процес управљања капиталом. Интерактивност ових процеса обезбеђује да преузети ниво ризика буде усклађен са обимом и структуром капитала – Банка одлучује о преузимању ризика у мери у којој они могу бити заштићени капиталом, а истовремено Банка управља капиталом тако да његов ниво и структура увек буде у одговарајућој сразмери са нивоом и структуром постојећих и очекиваних ризика које Банка преузима.

Сви принципи и правила за управљање ризицима у Банци интегрисани су у јединствен систем за управљање ризицима који је усклађен са величином и организационом структуром Банке, са природом, обимом и сложености пословних активности Банке и ризичним профилем Банке.

Основни принципи функционисања система за управљање ризицима су:

- целовитост система што подразумева обезбеђивање управљања ризицима свих врста, на свим нивоима извршавања пословних активности и на свим нивоима одлучивања,
- флексибилност система у смислу сталног унапређења и развоја,
- процена способности за преузимање ризика, контролу и мерење ризика и процену усклађености са нивоом капитала,
- дефинисање надлежности и компетенција и благовремено и ефикасно извештавање.

Систем чине следећи елементи: стратегије, политике и планови за управљање ризицима, капиталом и процесом интерне процене адекватности капитала, процедуре, методологије и упутства за управљање ризицима, капиталом и процесом интерне процене адекватности капитала, одговарајућа унутрашња организација, систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем, планови активности у ситуацијама повећане изложености појединачним или укупним ризицима и друга интерна акта.

Систем обезбеђује да се процес управљања ризицима спроводи на јединствен, стандардизован начин у свим пословним активностима, укључујући и активности које је Банка поверила трећим лицима.

Процес управљања ризицима обухвата:

- идентификацију ризика
- процену и мерење ризика (укључујући и мерење у оквиру симулација измењених околности – стрес тестирање и сценарио анализе)
- контролу, праћење и ублажавање ризика
- извештавање о ризицима.

2.3. Организација, надлежности и одговорности у процесу управљања ризицима

Банка је успоставила организациону структуру која обезбеђује јасно дефинисане надлежности и одговорности, конзистентне и транспарентне линије комуницирања, и размене информација, што подразумева следеће:

- доношење унутрашњих аката Банке којима се уређује организација послова и омогућује да се дужности, надлежности и одговорности запослених у Банци и нивои одлучивања и овлашћења за доношење одлука могу јасно утврдити,
- упознавање запослених са дужностима, надлежностима и одговорностима,
- документованост процеса доношења и спровођења одлука,
- поделу дужности, надлежности и одговорности запослених укључујући и ниво Извршног одбора Банке, којом се спречава сукоб интереса,
- успостављање ефикасне сарадње на свим организационим нивоима Банке,
- укључивање адекватног броја запослених одговарајуће стручности и професионалног искуства у систем управљања ризицима,
- постојање независног организационог дела који се бави управљањем ризицима – Сектор за управљање ризицима,
- обезбеђење континуитета у спровођењу Стратегије и Политика управљања ризицима,
- успостављање адекватне политике зарада и других примања запослених, чланова Управног одбора Банке и осталих одбора у Банци.

Процес управљања ризицима организован је на следећи начин:

- надлежност за преузимање ризика, идентификацију и мерење истих имају организациони делови који се баве оперативним активностима,
- надлежност за мерење и процену, праћење и контролу преузетих ризика има Сектор за управљање ризицима,
- размена информација између свих организационих делова Банке врши се континуирано,
- извештавање о изложености ризицима је успостављено на континуираној основи - Сектор за управљање ризицима редовно сачињава извештаје о изложености ризицима и доставља их надлежним органима Банке.

На тај начин обезбеђено је раздвајање активности преузимања ризика од активности контроле и праћења ризика.

Управни одбор Банке је одговоран за успостављање јединственог система управљања ризицима у Банци и за надзор над тим системом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и утврђивање стратегија, политика и планова за управљање ризицима, капиталом и процесом интерне процене адекватности капитала.

Извршни одбор Банке је одговоран за спровођење стратегија, политика и планова за управљање ризицима, капиталом и процесом интерне процене адекватности капитала, које је усвојио Управни одбор, утврђивање процедура, методологија и других аката за идентификовање, мерење и процену ризика, контролу и ублажавање ризика и процеса интерне процене адекватности капитала и за њихово спровођење.

Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) је одговоран за континуирани надзор примене аката за управљање ризицима и спровођење система унутрашњих контрола, и по потреби предлаже начине за њихово унапређење.

Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор) је одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произилазе из структуре њених билансних и ванбилансних ставки, и предлагање мера за управљање каматним, девизним ризиком и ризиком ликвидности.

Кредитни одбор Банке је задужен за одржавање оптималног нивоа кредитне изложености Банке на основу предлога за одобрење појединачних пласмана.

Сектор за управљање ризицима је одговоран за сачињавање аката из области управљања ризицима, успостављање модела и методологија за идентификовање, мерење, праћење, контролу и извештавање о изложености ризицима, као и за

имплементацију процедура за управљање ризицима. У надлежности овог Сектора је и независна процена кредитног ризика приликом одобравања пласмана правним лицима и предузетницима.

Сектор за контролу усклађености пословања Банке одговоран је за спровођење политике и процедуре за управљање ризиком усклађености пословања Банке, предлагање планова за управљање главним ризицима пословања Банке и извештавање органа Банке о ризицима усклађености пословања Банке.

Сектор за унутрашњу ревизију је дужан да иницира активности којима се обезбеђује да се ризици којима је Банка изложена у свом пословању на одговарајући начин идентификују и контролишу, даје препоруке и обезбеђује да органи Банке буду благовремено информисани о уоченим неправилностима.

Остали организациони делови Банке, дужни су да у свом делокругу рада спроводе активности дефинисане процедурама и другим актима за управљање ризицима и процесом интерне процене адекватности капитала. Организациони делови Банке, који представљају подршку систему управљања ризицима, дужни су да достављају податке и информације који су неопходни за спровођење процедура за идентификовање, мерење, праћење, ублажавање и управљање ризицима, којима је Банка изложена у свом пословању.

2.4. Врсте ризика

Кључни ризици којима је Банка изложена у свом пословању и у вези којих обелодањује податке су: кредитни ризик, ризик концентрације, каматни ризик, ризик ликвидности, девизни ризик и оперативни ризик.

Сви наведени ризици, сагласно актима Банке сматрају се материјално значајним, а кредитни ризик, ризик концентрације, девизни ризик и оперативни ризик сматрају се капитално релевантним. За покриће капитално релевантних ризика Банка утврђује и израчунава интерне капиталне захтеве.

2.4.1. Кредитни ризик и ризик концентрације

Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршавања обавеза дужника под уговореним условима.

Кредитни ризик обухвата и кредитно-девизни ризик, резидуални ризик и ризик смањења вредности потраживања:

- Кредитно – девизни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски положај и кредитну способност дужника услед утицаја промене курса динара, што директно утиче на пораст кредитног ризика;
- Резидуални ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед тога што су технике ублажавања кредитног ризика мање ефикасне него што се очекује, или њихова примена недовољно утиче на умањење ризика којима је Банка изложена;
- Ризик смањења вредности потраживања је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу смањења вредности откупљених потраживања услед готовинских или неготовинских обавеза претходног повериоца према дужнику.

Непосредно повезан са кредитним ризиком је ризик концентрације.

Ризик концентрације је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед концентрације изложености Банке према једном лицу или према

групи повезаних лица, према лицу повезаном са Банком, према једној врсти производа, грани, сектору и инструментима обезбеђења, а Банка му је изложена по основу позиција које се воде у Банкарској књизи и Књизи трговања.

Ризик концентрације односи се на:

- велике изложености, и то према једном лицу, према групи повезаних лица и према лицима која су повезана са Банком у власничком или управљачком смислу,
- групе изложености, и то према привредном сектору, према привредној грани, према врсти производа и сл.
- инструменте обезбеђења и то на нивоу пружаоца заштите, на нивоу групе пружалаца заштите (повезана лица, припадност истом сектору, грани и сл.) на нивоу типа и врсте инструмента обезбеђења.

Циљ политике управљања кредитним ризиком и ризиком концентрације је утврђивање и одржавање пожељне структуре кредитног портфолија у смислу прихватљивог нивоа кредитног ризика и ризика концентрације и одговарајуће сразмере изложености овим ризицима и приноса на капитал.

Политике управљања кредитним ризиком и ризиком концентрације су интегрални део система за управљање ризицима и базирају се на успостављању кредитног процеса. Кредитни процес обухвата процес одобравања пласмана и процес управљања кредитним ризиком, укључујући и ризик концентрације, те се у том контексту управљање кредитним ризиком може дефинисати као управљање портфолијом пласмана што подразумева следеће:

- објективну процену кредитне способности клијента,
- разврставање у одговарајуће категорије ризичности према регулаторним и интерним критеријумима,
- успостављање и одржавање одговарајућег квалитета кредитног портфолија,
- успостављање система лимита,
- успостављање индикатора раног упозорења пораста изложености кредитном ризику,
- формирање и одржавање оптималне структуре портфолија пласмана и инструмента обезбеђења,
- успостављање система за благовремену идентификацију потенцијално ризичних клијената,
- максималну заштиту портфолија пласмана Банке применом одговарајућих техника за ублажавање кредитног ризика,
- континуирано унапређење система управљања кредитним ризиком.

Управљање кредитним ризиком и ризиком концентрације

Управљање кредитним ризиком и ризиком концентрације врши се пре одобравања изложености и континуирано, у току трајања изложености, и то:

- на нивоу клијента, у смислу утврђивања финансијског стања и кредитне способности клијента са становишта измирења обавеза,
- на нивоу појединачног пласмана, у смислу утврђивања степена ризичности конкретне изложености, у зависности од њених специфичности у погледу намене, рока, кредитне историје клијента, инструмента обезбеђења итд.,
- на нивоу портфолија пласмана, периодично, утврђивањем квалитета портфолија на основу анализе обима и структуре портфолија и праћења динамике и трендова промена кључних сегмената портфолија
- на нивоу организационих јединица и организационих облика, по врстама пласмана, валутној, секторској и рочној структури, и према степену ризичности

- наплате потраживања, чиме се обезбеђује управљање ризицима на нижим нивоима агрегирања пласмана у односу на укупан портфолио,
- на нивоу портфолија инструмената обезбеђења.

Банка квартално врши класификовање потраживања у одређене категорије ризичности, а по потреби и у краћим временским интервалима. Класификовање се врши у складу са регулаторним и интерно дефинисаним критеријумима.

Мерење и процена кредитног ризика и ризика концентрације

Систем мерења и процене кредитног ризика одговара природи, обиму и сложености кредитне активности Банке.

Квантификовање ризичности појединачних ставки (по пласману и клијенту) а затим и утврђивање укупног нивоа кредитног ризика врши се у складу са:

- регулаторним критеријумима,
- интерним критеријумима и моделима које је дефинисала Банка и прописала интерним методологијама.

Кредитни ризик се мери / процењује на више нивоа:

- на нивоу клијента реализује се утврђивањем његове кредитне способности и сходно томе класификовањем у одговарајућу категорију ризичности,
- на нивоу појединачног пласмана реализује се класификовањем конкретног пласмана у одговарајућу категорију ризичности (у зависности од кредитне способности клијента, уредности у измиривању обавеза и инструмената обезбеђења) и разврставањем у групу потраживања са сличним карактеристикама,
- на нивоу портфолија пласмана може се реализовати на два начина
  1. на основу нивоа резерви за процењене губитке и нивоа исправке вредности пласмана и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама, или
  2. утврђивањем висине капиталног захтева за покриће кредитног ризика.

Мерење ризика концентрације врши се израчунавањем одређених рача односно упоређивањем односа одређених параметара.

Параметри који су предмет рача анализе су појединачна изложеност, групе изложености, капитал Банке, портфолио пласмана, појединачни инструмент обезбеђења, портфолио инструмената обезбеђења.

Квантификовање концентрације изложености на различитим нивоима врши се:

- у складу са регулаторним критеријумима и то мерењем односа конкретног пласмана / портфолија пласмана (једног лица, повезаних лица и лица повезаних са Банком) и капитала Банке
- у складу са критеријумима које је Банка дефинисала интерним актима и то стављањем у однос одређеног сегмента бруто билансних пласмана и билансне активе која се класификује.

Банка контролу над ризиком концентрације обезбеђује успостављањем система лимита, мерењем евентуалних одступања од истих, као и утврђивањем толерантних зона одступања од лимита.

Извештавање о процесу управљања кредитним и ризиком концентрације

Извештавање о кредитном ризику

Сектор за финансије, рачуноводство и извештавања

- сачињава месечни извештај НПЛ и друге извештаје у складу са регулативом, које доставља Народној банци Србије и надлежним организационим деловима,
- сачињава кварталне извештаје о изложености кредитном ризику и доставља их, на прописан начин и у дефинисаној форми и роковима, Народној банци Србије и надлежним организационим деловима.

Сектор за послове са становништвом, Сектор за платне картице, Сектор за послове са привредом, Сектор за управљање средствима и ликвидношћу Банке

- сачињавају извештаје из своје надлежности и у складу са утврђеном динамиком достављају надлежним органима Банке,
- сачињавају извештаје у складу са овом Процедуром и достављају Сектору за управљање ризицима.

Сектор за наплату лоших пласмана

- сачињава месечне извештаје о наплати лоших пласмана и доставља Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Сектору за управљање ризицима.

Сектор за управљање ризицима

- извештава о изложености Банке кредитном ризику месечно, квартално и годишње Извршни одбор, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор, у оквиру јединственог извештаја о изложености ризицима у Банци,
- припрема и презентује информације о природи и степену ризика који потичу од финансијских инструмената, а које се обелодањују у складу са МСФИ,
- према потреби припрема и презентује и друге извештаје у вези са управљањем кредитним ризиком, на захтев руководства или на сопствену иницијативу,
- извештава о резултатима стрес тестирања, најмање једном годишње Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке у оквиру јединственог извештаја о анализи стрес сценарија.

Извештавање о ризику концентрације

Сектор за финансије, рачуноводство и извештавање

- сачињава кварталне извештаје о великим изложеностима Банке према једном лицу или према групи повезаних лица и изложеностима према лицима повезаним са Банком и доставља их, на прописан начин и у дефинисаној форми и роковима, Народној банци Србије и надлежним организационим деловима.

Сектор за управљање ризицима

- извештава о изложености Банке ризику концентрације месечно, квартално и годишње, Извршни одбор, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке, у оквиру јединственог извештаја о изложености ризицима у Банци;
- према потреби припрема и презентује и друге извештаје у вези са управљањем ризиком концентрације, на захтев руководства или на сопствену иницијативу,

- у случају идентификације могућег пораста ризика, извештава Извршни одбор Банке и Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор) и предлаже мере у циљу смањења и ублажавања ризика,
- извештава о резултатима стрес тестирања, најмање једном годишње Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке у оквиру јединственог извештаја о анализи стрес сценарија.

Технике ублажавања кредитног ризика и ризика концентрације

Пословном политиком су дефинисани инструменти обезбеђења које Банка прибавља при преузимању кредитног ризика.

Одговарајућим процедурама и методологијама Банка је детаљније дефинисала:

- технике ублажавања кредитног ризика које користи,
- начине прибављања инструмената обезбеђења,
- правила за признавање техника за ублажавање кредитног ризика које користи.

Банка уговара инструменте обезбеђења и они не могу бити замена за могућност дужника да измири своје обавезе.

Избор инструмената обезбеђења (једног или њихове комбинације) у функцији је минимизирања кредитног ризика, а код сваког конкретног ангажовања одређен је:

- бонитетом клијента са јасно дефинисаним примарним изворима отплате
- висином ангажовања у односу на финансијску ситуацију клијента, мерено категоријом укупних прихода и нето добитка, као и исказаним параметрима успешности пословања,
- финансијским ефектима конкретног посла – на бази пројекција новчаних токова,
- роком на који се Банка ангажује, имајући у виду да дужи рок имплицира виши кредитни ризик.

Вредност инструмента обезбеђења мора бити довољна за наплату целокупног потраживања Банке (главница, камата, накнада итд).

Праћење инструмената обезбеђења спроводи се редовно у поступку праћења изложености.

Ради у ублажавања изложености ризику концентрације примењују се и следећи поступци

- јасно дефинисање начина утврђивања повезаних лица;
- доследно придржавање критеријума повезаности;
- процена постојања потенцијалног ризика концентрације;
- поштовање дефинисаних лимита;

2.4.2. Каматни ризик

Каматни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена каматних стопа, а Банка му је изложена по основу позиција које се воде у Банкарској књизи.

Банка је изложена различитим врстама каматног ризика и то:

- ризику временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена, који проистиче из једнаких промена каматних стопа за различите рокове доспећа,
- ризику криве приноса коме је изложена услед промене облика криве приноса,

- базном ризику, коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена,
- ризику опција, коме је изложена због уговорних одредаба у вези с каматно осетљивим позицијама (кредити с могућношћу превремене отплате, депозити с могућношћу превременог повлачења и др.).

Каматни ризик је присутан код позиција у динарима, у девизама и у динарима са валутном клаузулом.

Управљање каматним ризиком

Управљање каматним ризиком обухвата:

- надзор и контролу над каматносном активом и пасивом што подразумева континуирано праћење обима и структуре каматносног актива и пасива,
- надзор и контролу над системом каматних стопа,
- обезбеђивање ефикасног механизма прилагођавања каматних стопа тржишним кретањима и профитабилним пројектима,
- пројектовање обрачунатих прихода и расхода од камата - укупно као и на нивоу организационих делова, према врсти производа и сектору.

У поступку управљања ризиком примењују се следећи поступци:

- статистички приступ историјске анализе остварених резултата,
- предвиђање очекиваних ефеката уз различита претпостављена кретања каматних стопа и промена обима и структуре каматносног актива и пасива,
- пројектовање очекиваног утицаја пада или пораста каматних стопа на висину нето прихода,
- предлагање мера за превазилажење евентуалног ризика.

Мерење и процена каматног ризика

Мерење и процена каматног ризика се спроводи применом квантитативних и квалитативних техника.

Мерење и процена изложености каматном ризику врши се на следећи начин:

- утврђивањем покривености расхода приходима,
- *gap* анализом и утврђивањем *gap* рација као разлике каматно осетљиве актива и каматно осетљиве пасива,
- рацио анализом,
- спровођењем стрес тестова.

Извештавање о процесу управљања каматним ризиком

Сектор за управљање ризицима

- извештава о изложености Банке каматном ризику месечно, квартално и годишње Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке, у оквиру јединственог извештаја о изложености ризицима у Банци,
- у случају идентификације могућег пораста ризика, извештава Извршни одбор Банке и Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), и предлаже мере у циљу смањења, диверсификације и ублажавања ризика,
- извештава о резултатима стрес тестирања, најмање једном годишње, Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке у оквиру јединственог извештаја о анализи стрес сценарија.

Ублажавање изложености каматном ризику

Основни начини за ублажавање изложености каматном ризику који Банка примењује су:

- усклађивање средстава и обавеза према врсти каматне стопе (фиксне, променљиве), према роковима доспећа или датумима поновног одређивања висине каматних стопа,
- утврђивање лимита и мерење евентуалних одступања од истих, као и утврђивање дозвољених зона одступања од лимита.

Банка, ради ублажавања изложености каматном ризику, спроводи следеће мере и активности (појединачно и/или кумулативно):

- преиспитивање висине активних и пасивних каматних стопа,
- повећање/смањење каматно осетљиве активе/пасиве,
- повећање/скраћење рокова доспећа каматно осетљиве активе/пасиве.

2.4.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неспособности Банке да испуњава своје доспеле обавезе, и то због:

- повлачења постојећих извора финансирања односно немогућности прибављања нових извора финансирања (ризик ликвидности извора средстава), или
- отежаног претварања имовине у ликвидна средства због поремећаја на тржишту (тржишни ризик ликвидности).

Ризик ликвидности представља могућност настанка диспропорције између прилива и одлива средстава и присутан је на више нивоа у пословању Банке:

- укупна ликвидност Банке и то дугорочно и краткорочно,
- парцијална ликвидност и то у готовинском и безготовинском пословању, у динарском и девизном пословању и у значајним валутама за Банку (RSD, EUR, USD, CHF).

Управљање ризиком ликвидности

Управљање ризиком ликвидности обухвата:

- управљање пасивом што подразумева обезбеђење квалитетних извора средстава (капитал и депозити),
- управљање активом што подразумева ангажовања средстава у сигурне и профитабилне пласмане,
- успостављање и одржавање рочне усклађености извора средстава и пласмана,
- успостављање и одржавање валутне усклађености извора средстава и пласмана,
- успостављање и одржавање гранске и секторске усклађености извора средстава и дисперзија пласмана.

Мерење и процена ризика ликвидности

Мерење и процена ризика ликвидности спроводи се применом квантитативних и квалитативних техника.

Ризик ликвидности Банка мери и процењује:

- израчунавањем показатеља ликвидности,
- праћењем нето токова готовине,
- утврђивањем индикатора ликвидности,
- утврђивањем индикатора раног упозорења пораста изложености ризику ликвидности,

- *gap* анализом,
- анализом стрес сценарија.

Извештавање о процесу управљања ризиком ликвидности

Сектор за финансије, рачуноводство и извештавања

- израчунава показатељ ликвидности и ужи показатељ ликвидности дневно и месечно и извештава НБС,
- извештај о обрачунатом показатељу ликвидности и ужем показатељу ликвидности доставља дневно Извршном одбору Банке, Сектору за управљање средствима и ликвидношћу Банке, Сектору за управљање ризицима и Сектору за унутрашњу ревизију.

Сектор за управљање средствима и ликвидношћу Банке

- дневно обавештава Извршни одбор Банке о кретању показатеља ликвидности, и ужег показатеља ликвидности,
- израђује планове прилива и одлива средстава и доставља их Извршном одбору Банке, Одбору за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Сектору за управљање ризицима и Сектору за унутрашњу ревизију,
- о свим већим, а непланираним исплатама депозита, односно већем приливу средстава по том основу, одмах обавештава Одбор за ликвидност Банке, Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор) и Сектор за управљање ризицима,
- у случају критично ниског нивоа ликвидности, најкасније наредног радног дана, обавештава Извршни одбор Банке о износу ликвидних средстава која недостају, разлозима неликвидности и о планираним активностима за отклањање узрока неликвидности.

Сектор за управљање ризицима

- извештава о изложености Банке ризику ликвидности месечно, квартално и годишње Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке, у оквиру јединственог извештаја о изложености ризицима у Банци,
- у случају идентификације могућег пораста ризика, у сарадњи са Сектором за управљање средствима и ликвидношћу Банке, извештава Извршни одбор Банке и Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), и предлаже мере у циљу смањења, диверсификације и ублажавања ризика,
- извештава о резултатима стрес тестирања, најмање једном годишње, Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке у оквиру јединственог извештаја о анализи стрес сценарија.

Ублажавање изложености ризику ликвидности

Ублажавање изложености ризику ликвидности врши се на следећи начин:

- усклађивањем прилива и одлива средстава према року и валути и сектору,
- утврђивање, лимита, праћењем и мерењем евентуалних одступања од истих и утврђивањем толерантних зона одступања од лимита,
- сачињавањем планова пословања који би се применили у случају настанка кризе ликвидности.

2.4.4. Девизни ризик

Девизни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промене девизног курса.

Управљање девизним ризицом

Управљање девизним ризицом обухвата:

- сачињавање, анализу и пројектовање девизног подбиланса,
- успостављање равнотеже девизног подбиланса Банке у смислу одржавања стабилног и оптималног нивоа и структуре активе и пасиве изражене у девизном знаку (рочна, валутна и секторска усклађеност),
- дефинисање кредитне и каматне политике у делу који се односи на девизне пласмане и девизно задуживање укључујући и позиције у динарима са валутном клаузулом,
- дефинисање начина формирања девизних курсева Банке у зависности од циљева које треба да реализије путем девизних курсева,
- редовно дневно праћење показатеља девизног ризика сагласно прописима дефинисаним од стране НБС,
- континуирано праћење кретања појединих валута и њиховог међусобног односа као и пројектовање очекиваних кретања и утицаја тих промена на финансијски резултат,
- симулирање и пројектовање обима и структуре девизног подбиланса и финансијског резултата при промени једног или више кључних параметара.

Мерење и процена девизног ризика

Изложеност Банке девизном ризику мери се и процењује:

- обрачуном девизне позиције,
- израчунавањем показатеља девизног ризика,
- утврђивањем капиталног захтева за девизни ризик,
- *gap* анализом и
- анализом стрес сценарија.

Извештавање о процесу управљања девизним ризицом

Сектор за финансије, рачуноводство и извештавања

- дневно доставља извештај о показатељу девизног ризика НБС, на начин, у форми и роковима прописаним важећом регулативом,
- извештај о обрачуну и структури показатеља девизног ризика доставља дневно Извршном одбору Банке, Сектору за управљање средствима и ликвидношћу Банке, Сектору за управљање ризицима и Сектору за унутрашњу ревизију,
- у случају да је збир укупне нето отворене девизне позиције и апсолутне вредности нето отворене позиције у злату већи од 2% капитала, квартално доставља извештај о капиталном захтеву за покриће девизног ризика НБС, на начин, у форми и роковима прописаним важећом регулативом.

Сектор за управљање средствима и ликвидношћу Банке

- дневно обавештава Извршни одбор Банке о кретању показатеља девизног ризика,
- у случају идентификације могућег пораста ризика, извештава Извршни одбор Банке и Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор) и предлаже мере у циљу смањења и ублажавања ризика,
- у случају да је показатељ девизног ризика у току два узастопна радна дана већи од

прописаног лимита, дужан је да о томе обавести НБС, најкасније наредног радног дана.

Сектор за управљање ризицима

- извештава о изложености Банке девизном ризику месечно, квартално и годишње Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке, у оквиру јединственог извештаја о изложености ризицима у Банци,
- у случају идентификације могућег пораста ризика, у сарадњи са Сектором за управљање средствима и ликвидношћу Банке, извештава Извршни одбор Банке и Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор) и предлаже мере у циљу смањења и ублажавања ризика,
- извештава о резултатима стрес тестирања, најмање једном годишње, Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке у оквиру јединственог извештаја о анализи стрес сценарија.

Ублажавање изложености девизном ризику

Банка, ради ублажавања изложености девизном ризику, може да примењује следеће поступке:

- куповина/продаја одређене валуте или готовине од клијената или на тржишту,
- конверзија валуте у валуту или валуте у готовину и обрнуто,
- куповина/продаја девизних хартија од вредности динарским средствима,
- повећање/смањење динарских обавеза и потраживања са девизном клаузулом,

2.4.5. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (ненамерних и намерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у Банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја.

Оперативни ризик укључује и:

- правни ризик који представља ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу судских или вансудских поступака у вези са пословањем Банке,
- ризике који настају по основу увођења нових производа или услуга, укључујући и нове активности у вези с процесима и системима Банке,
- ризике који настају по основу активности у вези с њеним пословањем које је поверила трећем лицу.

Управљање оперативним ризиком

Управљање оперативним ризиком обухвата:

- мапирање пословних процеса – подразумева дефинисање свих пословних активности Банке по хоризонталној структури (по врстама банкарских производа и врстама послова) и по вертикалној структури (по организационом јединицама и организационом облицима),
- разврставање пословних активности у одговарајуће линије пословања - подразумева разврставање свих пословних активности у дефинисане линије пословања по критеријумима утврђеним интерним актима,

- разврставање нових пословних активности у одговарајуће линије пословања пре њиховог укључивања у редовне процесе,
- мапирање система одговорности подразумева јасно дефинисање хијерархије одговорности, јасно разграничење надлежности и система одлучивања,
- процену изложености ризицима при увођењу нових производа, услуга и активности пре започињања активности, процеса или пласирања новог производа,
- процену изложености ризицима по основу активности које је Банка поверила трећим лицима,
- примену принципа корпоративног управљања и едукацију запослених.

Мерење и процена оперативног ризика

Оперативни ризик Банка мери и процењује на основу:

- анализе података евидентираних у бази губитака,
- анализе података добијених методом самопроцењивања,
- процене изложености ризицима по основу увођења нових производа, активности, процеса и /или система
- процене изложености ризицима по основу активности које је Банка поверила трећим лицима
- анализе резултата спровођења стрес сценарија

Извештавање о оперативном ризику

Сектор за финансије, рачуноводство и извештавања

- квартално доставља извештај о капиталном захтеву за оперативни ризик Народној Банци Србије на начин, у форми и роковима прописаним важећом регулативом.

Сектор за управљање ризицима

- извештава о изложености Банке оперативном ризику месечно, квартално и годишње Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке, у оквиру јединственог извештаја о изложености ризицима у Банци.

Ублажавање изложености оперативном ризику

Ублажавање изложености оперативном ризику врши се на следећи начин:

- сачињавањем и доследном применом јасних и конзистентних интерних аката која прецизно дефинишу све поступке у обављању сваке пословне активности,
- формирање интегралног система унутрашњих контрола који обезбеђује ефикасну контролу свих пословних процеса и међусобну компатибилност контролних поступака на свим нивоима,
- формирање јединствене базе података о догађајима који представљају изворе оперативног ризика, чијом се анализом ствара основ за доношење адекватних одлука,
- израду планова поступања и опоравка активности у случају катастрофа (настанка непредвиђених догађаја),
- дефинисање изгледа, садржаја и токова документације у смислу стандардизације форме, изгледа и садржаја докумената, развијања интерног система обележавања докумената, утврђивање начина манипулисања документацијом, дефинисање токова и архивирања документације,
- развијање свести о постојању оперативног ризика.

3. КАПИТАЛ

3.1. Квалитативне информације

Капитал представља трајни извор финансирања који омогућава пословање и опстанак Банке на дуги рок.

Обрачун капитала банке врши се у складу са регулативом која уређује адекватност капитала банке.

Капитал чини збир основног капитала и допунског капитала.

Основни капитал

Елементи који се укључују у основни капитал Банке имају следеће карактеристике:

- немају одређени рок доспећа и не могу се повући,
- могу се користити за покриће губитка у току редовног пословања Банке безусловно, у целости и без одлагања,
- подложне су могућности отказивања или ограничења у исплати дивиденди,
- власници инструмената који се укључују у основни капитал Банке, имају подређено право на учешће у расподели стечајне, односно ликвидационе масе у односу на све остале повериоце и власнике других инструмената капитала у случају стечаја или ликвидације Банке,
- умањени су за све потенцијалне пореске обавезе.

Основни капитал чини збир следећих ставки:

- уплаћен акцијски капитал по основу обичних акција,
- уплаћен акцијски капитал по основу преференцијалних акција,
- емисиона премија по основу обичних и преференцијалних акција,
- све врсте резерви Банке које су формиране на терет нето добити, у складу са одлуком Скупштине банке,
- добит из ранијих година, за коју је Скупштина Банке донела Одлуку да ће бити распоређена у основни капитал,
- добит из текуће године, за коју је Скупштина Банке донела Одлуку о распоређивању у основни капитал,

умањен за одбитне ставке основног капитала у складу са регулативом која уређује адекватност капитала банке.

Допунски капитал

Допунски капитал чини збир следећих ставки:

- уплаћен акцијски капитал по основу преференцијалних кумулативних акција,
- део позитивне ревалоризационе резерве која се односи на основна средства и учешћа у капиталу у портфолију Банке,
- хибридни инструменти,
- субординиране обавезе,

умањен за одбитне ставке допунског капитала у складу са регулативом која уређује адекватност капитала банке.

3.2. Квантитативне информације

(у 000 RSD)

Назив позиције	2013.	2012.
КАПИТАЛ	8.765.450	10.811.782
ОСНОВНИ КАПИТАЛ	6.754.893	8.960.883
Номинална вредност уплаћених акција, осим преференцијалних кумулативних акција	4.476.872	4.476.872
Емисиона премија	3.988.999	3.988.999
Нераспоређена добит из ранијих година	1.784.878	846.003
Добит из текуће године	-	-
Нематеријална улагања	189.305	184.106
Регулаторна усклађивања вредности	3.306.551	166.885
<i>Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају</i>	8.224	19.688
<i>Потребна резерва из добитиза процењене губитке по билансној активи и ванбилансним ставкама</i>	3.298.327	147.197
ДОПУНСКИ КАПИТАЛ	2.017.220	2.004.758
Номинална вредност уплаћених преференцијалних кумулативних акција	53.019	53.019
Део ревалоризационих резерви банке	1.964.201	1.951.739
ОДБИТНЕ СТАВКЕ ОД КАПИТАЛА	6.663	153.859
<i>Од чега: умањење основног капитала</i>	3.332	76.930
<i>Од чега: умањење допунског капитала</i>	3.331	76.929
Износ за који су прекорачена квалификована учешћа у лицима која нису лица у финансијском сектору	6.663	6.663
Потребна резерва из добити за процењене губитке по билансној активи и ванбилансним ставкама банке	-	147.196
УКУПАН ОСНОВНИ КАПИТАЛ	6.751.561	8.883.953
УКУПАН ДОПУНСКИ КАПИТАЛ	2.013.889	1.927.829

4. КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВИ И ПРОЦЕС ИНТЕРНЕ ПРОЦЕНЕ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА

4.1. Квалитативне информације

Регулаторни капитални захтеви

За потребе управљања ризицима и обезбеђивање континуитета пословања Банка утврђује ниво регулаторног капитала неопходног за покриће преузетих ризика из пословања прописаних од стране НБС односно регулаторне капиталне захтеве за покриће кредитног ризика, девизног ризика и оперативног ризика:

- Капитални захтев за покриће кредитног ризика израчунава се применом стандардизованог приступа множењем укупне aktive пондерисане кредитним ризиком са 12% при чему укупна актива пондерисана кредитним ризиком представља збир ризичне билансне active и ризичних ванбилансних ставки израчунатих у складу са регулативом која уређује адекватност капитала банке;
- Капитални захтев за девизни ризик Банка израчунава множењем збира укупне нето отворене девизне позиције и апсолутне вредности нето отворене позиције у злату са 12% при чему се израчунавање нето отворене девизне позиције у злату врши у складу са регулативом која уређује адекватност капитала банке;
- Капитални захтев за оперативни ризик Банка утврђује применом приступа основног индикатора множењем трогодишњег просека индикатора изложености са 15%.

Процес интерне процене адекватности капитала и интерни капитални захтеви

Банка је успоставила процес интерне процене адекватности капитала у оквиру јединственог система управљања ризицима и доношења одлука у Банци.

Процена интерне адекватности капитала представља специфичну меру узајамне прилагођености ризичног профила Банке и нивоа капитала односно меру усклађености преузетих ризика и капитала расположивог за њихово покриће.

У том смислу, процес интерне процене адекватности капитала треба да омогући реално и правовремено сагледавање свих постојећих и потенцијалних ризика којима је Банка изложена, мерење интензитета тих изложености и процену износа капитала у текућем периоду и у одговарајућем временском хоризонту, који те ризике може да апсорбује.

Процес интерне процене адекватности капитала обухвата више група активности:

Идентификација ризика којима је Банка изложена, или може бити изложена

Идентификација ризика подразумева све поступке и методе који се примењују у току обављања пословних активности и сврставање идентификованих ризика у одговарајућу врсту и подврсту ризика у дефинисаном Каталогу ризика.

Идентификација материјално значајних ризика

Процес утврђивања материјално значајних ризика обухвата квантитативне и квалитативне методе утврђивања ових ризика, а односе се на:

- процену могућности квантификације ризика,
- утврђивање степена значајности пре и након примене одговарајућих механизма контроле,
- утврђивање осетљивости капитала на изложеност сваком ризику (капитална релевантност),

након чега се одређује који су ризици у датом тренутку за Банку материјално значајни.

Банка као материјално значајне ризике утврђује:

- Кредитни ризик
- Ризик концентрације
- Девизни ризик
- Оперативни ризик.

Утврђивање појединачних и укупних интерних капиталних захтева

Ове активности обухватају израчунавање износа интерних капиталних захтева за сваку подврсту и врсту материјално значајних ризика.

Банка утврђује интерне капиталне захтев за следеће врсте и подврсте ризика:

- Кредитни ризик (IKZKR) и у оквиру њега следеће подврсте ризика
  - Кредитни ризик клијента (IKZKRcl)
  - Кредитно - девизни ризик клијента (IKZKRfxcl)
  - Ризик наплативости потраживања (IKZKRdeflt);
- Ризик концентрације (IKZRC) и у оквиру њега следеће подврсте ризика
  - ризик концентрације код једног дужника и/или групе повезаних дужника

- (IKZRC10%+)
- ризик концентрације на нивоу 10 највећих дужника (IKZRC10max)
- ризик концентрације у валути на нивоу портфолија (IKZRCfx);
- Девизни ризик (IKZFXR) и у оквиру њега структурални девизни ризик (IKZFXRstruk);
- Оперативни ризик (IKZOPR) - капитални захтев се не утврђује појединачно по подврстама овог ризика, већ на нивоу самог ризика.

Утврђивање укупних интерних капиталних захтева врши се на следећи начин:

- рачунавају се интерни капитални захтеви за подврсте материјално значајних ризика,
- њиховим агрегирањем утврђују се појединачни интерни капитални захтеви материјално значајне ризике,
- сабирањем интерних капиталних захтева за појединачне ризике утврђује се износ укупних интерних капиталних захтева.

Праћење и контрола нивоа расположивог интерног капитала

Праћење и контрола расположивог интерног капитала представљају перманентни надзор над обимом расположивог интерног капитала и усклађеност са нивоом преузетих ризика. Ове активности обухватају:

- периодично утврђивање вредности показатеља,
- динамичку анализу вредности показатеља интерне адекватности,
- поређење показатеља интерне адекватности са регулаторним и планираним величинама,
- анализу евентуалних одступања,
- спровођење стрес тестова за капитал и анализу добијених резултата.

Алокација капитала

Ове активности обухватају:

- алокацију на подврсте и врсте материјално значајних ризика,
- алокацију према линијама пословања,
- контролу алокације кроз утврђивање лимита за одређене подврсте и врсте ризика.

Извештавање о процесу интерне процене адекватности

Извештавање о процесу интерне процене адекватности капитала подразумева:

- извештавање надлежних органа Банке,
- извештавање Народне банке Србије,

и обухвата бројне квантитативне и квалитативне параметре, неопходна методолошка објашњења и анализе примењених приступа и метода и детаљан опис читавог процеса уз презентовање неопходних аката којима је сам процес дефинисан.

4.2. Квантитативне информације

Квантитативне информације обухватају информације о регулаторним и интерним капиталним захтевима за материјално значајне ризике и регулаторној и интерној адекватности капитала.

Капитални захтеви по врстама ризика

Кредитни ризик

Регулаторни капитални захтев у 000 RSD

Класа изложености	31.12.2013.	31.12.2012.
Банке	73.412	98.665
Држава и централне банке	-	-
Физичка лица	1.774.522	1.535.910
Привредна друштва	1.556.060	1.798.634
Терит. аутономије и локалне самоупр.	245	243
Остале изложености	572.763	551.469
Укупно капитални захтев за кредитни ризик	3.977.002	3.984.921
Од чега:		
Обезбеђено некретнинама	-	614
Доспела ненаплаћена потраживања	593.495	91.007

Интерни капитални захтев у 000 RSD

Подврсте кредитног ризика	31.12.2013.	31.12.2012.
Кредитни ризик клијента IKZKRcl	3.977.002	3.984.921
Девизно кредитни ризик клијента IKZKRfxcl	126.006	97.379
Ризик наплативости потраживања IKZKRdefit	1.242.190	107.455
Укупно капитални захтев за кредитни ризик	5.345.198	4.189.755

(у 000 RSD)

Капитални захтев на дан 31.12.2013.					
Девизни ризик		Ризик концентрације		Оперативни ризик	
регулаторни	интерни	регулаторни	интерни	регулаторни	интерни
447.874	559.843	-	207.448	989.126	989.126

Капитални захтев на дан 31.12.2012.					
Девизни ризик		Ризик концентрације		Оперативни ризик	
регулаторни	интерни	регулаторни	интерни	регулаторни	интерни
775.024	968.781	-	309.139	876.751	876.751

Адекватност капитала

(у 000 RSD)

31.12.2013.	Адекватност капитала у складу са Одлуком о адекватности капитала банке	Адекватност капитала у складу са процесом интерне процене адекватности капитала	Разлика
Укупно	Минимални капитални захтеви	Интерни капитални захтеви	
	5.414.002	7.101.615	1.687.613
Капитал	Регулаторни	Интерни	
	8.765.450	8.896.051	130.601
Актива под ризиком	45.116.683	59.180.125	14.063.442
Показатељ адекватности капитала	19,43	15,04	

(у 000 RSD)

31.12.2012.	Адекватност капитала у складу са Одлуком о адекватности капитала банке	Адекватност капитала у складу са процесом интерне процене адекватности капитала	Разлика
Укупно	Минимални капитални захтеви	Интерни капитални захтеви	
	5.636.696	6.344.426	707.730
Капитал	Регулаторни	Интерни	
	10.811.782	11.714.067	902.285
Актива под ризиком	46.953.678	52.849.069	5.895.391
Показатељ адекватности капитала	23,02	22,17	

Алокација расположивог интерног капитала

Према врстама и подврстама ризика

(у 000 RSD)

Ризици		Интерни капитални захтеви на дан 31.12.2013.				Слободни интерни капитал
Врста ризика	Подврста ризика	кредитни ризик	девизни ризик	ризик концентр.	оперативни ризик	
Кредитни ризик	Ризик клијента	3.977.002	-	-	-	-
	Девизно кредитни ризик код клијента	126.006	-	-	-	-
	Ризик наплативости потраживања	1.242.190	-	-	-	-
Ризик концентрације	Код једног/групе повезаних лица	-	-	207.448	-	-
	Код 10 највећих дужника	-	-	-	-	-
	По валути на нивоу портфолија	-	-	-	-	-
Девизни ризик	Структурални	-	559.843	-	-	-
Оперативни ризик	-	-	-	-	989.126	-
Остали ризици	-	-	-	-	-	1.794.436

(у 000 RSD)

Ризици		Интерни капитални захтеви на дан 31.12.2012.				Слободни интерни капитал
Врста ризика	Подврста ризика	кредитни ризик	девизни ризик	ризик концентр.	оперативни ризик	
Кредитни ризик	Ризик клијента	3.984.921	-	-	-	-
	Девизно кредитни ризик код клијента	97.379	-	-	-	-
	Ризик наплативости потраживања	107.455	-	-	-	-
Ризик концентрације	Код једног/групе повезаних лица	-	-	309.139	-	-
	Код 10 највећих дужника	-	-	-	-	-
	По валути на нивоу портфолија	-	-	-	-	-
Девизни ризик	Структурални	-	968.781	-	-	-
Оперативни ризик	-	-	-	-	876.751	-
Остали ризици	-	-	-	-	-	5.369.641

Према линијама пословања

(у 000 RSD)

Капитални захтев 31.12.2013.	Линије пословања			
	Послови са становништвом	Послови са привредом	Финансијска тржишта	Руководство
Кредитни ризик	1.774.522	3.497.264	73.412	-
Тржишни ризик	-	-	559.843	-
Ризик концентрације	-	207.448	-	-
Оперативни ризик	-	-	-	989.126
Остали ризици	-	-	-	1.794.436

(у 000 RSD)

Капитални захтев 31.12.2012.	Линије пословања			
	Послови са становништвом	Послови са привредом	Финансијска тржишта	Руководство
Кредитни ризик	1.535.910	2.555.180	98.665	-
Тржишни ризик	-	-	968.781	-
Ризик концентрације	-	309.139	-	-
Оперативни ризик	-	-	-	876.751
Остали ризици	-	-	-	5.369.641

5. ИЗЛОЖЕНОСТ РИЗИЦИМА И ПРИСТУПИ ЗА МЕРЕЊЕ И ПРОЦЕНУ РИЗИКА

5.1. КРЕДИТНИ РИЗИК

5.1.1. Квалитативне информације

Доспело ненаплаћено потраживање и изложености код којих је извршена исправка вредности

Доспело ненаплаћено потраживање је изложеност код које је Банка утврдила да дужник није испунио своју обавезу у року дужем од 90 дана.

Изложености код којих је извршена исправка вредности су пласмани који представљају финансијску имовину у облику одобрених кредита, датих депозита, дужничких хартија од вредности, откупљених потраживања, потраживања за извршена плаћања по непокривеним акредитивима и остала потраживања које Банка класификује у категорије финансијских средстава у складу са MPC 39 и то:

- зајмови и потраживања и
- инвестиције које се држе до доспећа.

Осим главнице пласманом се сматрају камате и све провизије и накнаде које се односе на поједини финансијски инструмент.

У пласмане се укључују све билансне ставке на основу којих је Банка изложена кредитном ризику, а које је могуће распоредити на појединачног дужника.

Изложености за које се процењује вероватни губитак су преузете будуће обавезе Банке у облику неискоришћених одобрених оквирних линија, непокривених акредитива, датих гаранција и других облика јемстава и сл., односно преузете будуће обавезе које Банка не може опозвати.

Ова категорија обухвата све ванбилансне ставке на основу којих је Банка изложена кредитном ризику, а које је могуће распоредити на појединачног дужника.

Приступ и методи који се користе за обрачун исправке вредности билансне aktive и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама

У складу са Методологијом за процену обезвређења билансне aktive и вероватног губитка по ванбилансним ставкама у Банци Поштанска штедионица, а.д., Београд, Банка процењује кредитни ризик на појединачној и групној основи. Поступак обрачуна исправке вредности и/или резервисања у складу са Методологијом за сваку од наведених категорија, спроводи се следећим редоследом:

- Одређивање значаја пласмана;
- Идентификација догађаја (објективних доказа) који указују на обезвређење значајних пласмана и/или групе пласмана;
- Обрачун обезвређења билансне aktive и вероватног губитка по ванбилансним ставкама за значајне пласмане, код којих је идентификован објективан доказ обезвређења;
- Обрачун обезвређења билансне aktive и вероватног губитка по ванбилансним ставкама на групној основи за остале пласмане.

Процена кредитног ризика на појединачној основи

Објективни докази који указују да је дошло до обезвређења пласмана правном лицу укључују следеће догађаје:

1. Значајне финансијске потешкоће издаваоца ХОВ или дужника.
2. Кршење уговорених услова уговора од стране дужника, као што су неизмиривање обавеза по основу камата и/ или главнице.
3. Кашњење у измиривању обавеза преко 90 дана за било коју материјално значајну обавезу тог дужника према Банци. Прекорачење рока доспећа преко 90 дана сматра се прекорачењем које указује на повећан ниво кредитног ризика. Материјално значајна обавеза према Банци је обавеза чији износ се утврђује у складу са одредбама Одуке о класификацији билансне aktive и ванбилансних ставки банке.
4. Постојање велике вероватноће да ће дужник ући у процес стечаја или ликвидације или реструктурирања због финансијских потешкоћа.
5. Покретање судског поступка за било које потраживање од дужника.
6. Реструктурирање пласмана (појединачних кредита) или продужење рока враћања главнице или камате и/или умањење каматне стопе и/или накнаде, услед погоршања финансијског стања, односно кредитне способности дужника.
7. Блокада рачуна дужника дужа од укупно 45 дана у последњем кварталу.
8. Економски, национални, локални, технолошки или правни услови који могу негативно да утичу на измиривање обавеза дужника (значајно повећање цена улазних сировина, смањење цена некретнина за хипотеке у тој области, друге промене тржишних услова у којима дужник послује, промена регулативе која може негативно да утиче на пословање дужника, технолошка застарелост производа коју дужник производи и слично).

Објективни докази који указују да је дошло до обезвређења пласмана физичком лицу укључују следеће догађаје:

1. Презадуженост дужника (укупне месечне обавезе дужника веће од укупних месечних примања дужника).
2. Кршење уговорених услова уговора од стране дужника, као што су неизмиривање обавеза по основу камата и/ или главнице.

3. Кашњење у измиривању обавеза преко 90 дана за било коју материјално значајну обавезу тог дужника према Банци, односно непрекинута недозвољени минус преко 90 дана. Прекорачења рока доспећа преко 90 дана сматра се прекорачењем које указује на повећан ниво кредитног ризика. Материјално значајна обавеза према Банци је обавеза чији износ се утврђује у складу са одредбама Одуке о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке.
4. Покретање судског поступка за било које потраживање од дужника.
5. Реструктурирање пласмана (појединачних кредита), или продужење рока враћања главнице или камате и/или умањење каматне стопе и/или накнаде услед погоршања финансијског стања дужника односно кредитне способности дужника.
6. Блокада рачуна дужника.

Умањење вредности/резервисање на индивидуалној основи се утврђује на основу нето садашње вредности будућих прилива/одлива.

Основица за обрачун умањења вредности на индивидуалној основи је укупан дуг клијента, односно износ билансног потраживања (доспела и недоспела главница, доспеле камате), укључујући и билансна потраживања настала по основу ванбилансних изложености (плаћања по гаранцијама и сл.).

Основица за обрачун резервисања за ванбилансне ставке је износ преузетих неопозивих обавеза Банке, за који се очекује да ће бити извршен. У основицу се не укључују неискоришћене преузете опозиве обавезе.

Приликом процене могућности наплате узимају се у обзир следећи параметри:

- основица за обрачун (износ изложености/очекивани будући одлив);
- одговарајућа ефективна каматна стопа;
- очекивани број дана кашњења у односу на датум доспећа обавезе;
- очекивана наплата уговорених токова готовине;
- очекивана наплата по основу инструмената обезбеђења (колатерала) уколико је пласман обезбеђен колатералом.

Изузетно од наведеног, ако је за одређено потраживање / ванбилансну изложеност рок у коме се очекују будући новчани токови краћи од шест месеци, износ обезвређења билансних изложености се утврђује као разлика између књиговодствене вредности бруто изложености и очекиваних будућих новчаних токова по том потраживању, док се износ вероватног губитка утврђује у висини очекиваних ненадокнадивих будућих новчаних одлива.

Процена кредитног ризика на групној основи

Обрачун умањења вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама на групној основи се врши за све значајне пласмане код којих нису утврђени објективни докази обезвређења, као и за све пласмане који нису индивидуално значајни, тј. мали пласмани.

Пласмани који се процењују у смислу обезвређења на групној основи, се класификују у класификационе групе на основу сличних карактеристика кредитног ризика. Класификација се врши у складу са Интерним моделом Банке, бодовањем одговарајућих финансијских и квалитативних показатеља, уз уважавање и дана доцње.

Резервисање за ванбилансну изложеност према правним лицима се процењује применом стопе исправке вредности проценене за билансна потраживања (по одговарајућим

категоријама).

Обрачун резервисања по ванбилансним изложеностима према становништву Банка врши за клијенте који су по Интерном моделу класификовани у категорију Е. Обрачун резервисања за наведене ставке врши се по стопи која се примењује на изложености по билансним ставкама за наведену категорију, а која се примењује на укупан износ ванбилансне изложености. За остале категорије клијената у оквиру портфолија ванбилансне изложености према становништву не врши се обрачун резервисања на групној основи.

Утврђене стопе губитка које Банка користи у сврху обрачуна износа обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама се преиспитују најмање једном годишње.

Остала потраживања Банке од клијената за које се не утврђује кредитна способност односно интерна категорија ризика у складу са Интерним моделом Банке, класификују се у посебну групу, на основу броја дана кашњења по конкретном потраживању. Број дана кашњења рачуна се када укупан износ конкретног потраживања достигне материјално значајан износ, дефинисан Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке. Стопе губитка за групу утврђене су у висини регулаторних стопа дефинисаних наведеном одлуком.

5.1.2. Квантитативне информације

Укупан износ изложености разврстан према класама изложености

(у 000 RSD)

Класа изложености	31.12.2013.		31.12.2012.	
	Бруто биласно	Ванбилансно	Бруто биласно	Ванбилансно
Банке	3.207.285	15.000	2.727.328	-
Држава и централне банке	42.782.526	839.161	32.296.812	988.175
Физичка лица	21.073.943	8.352.875	17.149.083	8.742.350
Привредна друштва	23.178.886	5.664.445	20.018.077	2.184.010
Терит. аутономије и лок. самоупр.	958	15.610	260	18.987
Остале изложености	20.038.884	6.043	12.573.237	5.685
Укупно	110.282.482	14.893.134	84.764.797	11.939.207
Од чега:				
Изложености обезбеђене хипотекама	-	-	14.342	4.052
Доспела ненаплаћена потраживања	15.011.965	-	6.522.833	-

Бруто изложеност према преосталом доспећу

(у 000 RSD)

Класа изложености	до 90 дана	91 - 180 дана	181 - 365 дана	преко 1 године	Бруто изложеност
Банке	2.834.801	20.324	76.076	291.084	3.222.285
Билансне ставке	2.834.801	20.324	61.076	291.084	3.207.285
Ванбилансне ставке	-	-	15.000	-	15.000
Држава и централне банке	10.963.916	-	-	32.657.771	43.621.687
Билансне ставке	10.124.755	-	-	32.657.771	42.782.526
Ванбилансне ставке	839.161	-	-	-	839.161
Физичка лица	3.201.613	911.044	14.737.934	10.576.227	29.426.818
Билансне ставке	2.795.480	725.447	7.526.085	10.026.931	21.073.943
Ванбилансне ставке	406.133	185.597	7.211.849	549.296	8.352.875
Привредна друштва	11.136.466	260.646	3.804.854	13.641.365	28.843.331
Билансне ставке	10.352.749	181.336	2.341.461	10.303.340	23.178.886
Ванбилансне ставке	783.717	79.310	1.463.393	3.338.025	5.664.445
Терит. аутономије и лок. самоупр.	740	-	-	15.828	16.568
Билансне ставке	740	-	-	218	958
Ванбилансне ставке	-	-	-	15.610	15.610
Остале изложености	324.415	5.731	61.197	19.653.584	20.044.927
Билансне ставке	324.103	-	61.197	19.653.584	20.038.884
Ванбилансне ставке	312	5.731	-	-	6.043
Укупно 31.12.2013.	28.461.951	1.197.745	18.680.061	76.835.859	125.175.616
Укупно 31.12.2012.	13.872.337	4.792.157	17.435.877	60.603.633	96.704.004

Расподела бруто изложености према категоријама класификације, обрачунатој и потребној резерви

(у 000 RSD)

Катег.	Бил. актива	Ванбил. ставке	Укупно	Обрачун. резерва	Исправка вредности /резервис.	Потребна резерва
А	31.204.807	9.272.904	40.477.711	-	129.351	-
Б	1.011.433	1.294.511	2.305.944	20.397	131.647	4.196
В	2.336.806	26.196	2.363.002	351.394	199.294	249.812
Г	4.257.786	105.743	4.363.529	1.302.226	690.198	761.303
Д	9.418.900	33.450	9.452.350	9.433.692	7.149.308	2.283.016
Укупно 31.12.13.	48.229.732	10.732.804	58.962.536	11.107.709	8.299.798	3.298.327
Укупно 31.12.12.	40.580.195	10.248.263	50.828.458	6.199.377	7.078.564	294.393

Изложености код којих је формирана исправка вредности

(у 000 RSD)

Класа изложености	31.12.2013.		31.12.2012.	
	Бруто	Исправка вредности	Бруто	Исправка вредности
Банке	2.657.229	126.950	2.673.236	133.122
Држава и централне банке	17.161.964	339.437	20.158.523	339.437
Физичка лица	21.073.776	914.666	17.147.579	702.220
Привредна друштва	22.921.015	6.562.200	19.630.319	5.453.517
Пољопривреда	871.958	105.251	1.413.683	118.597
Прерађ. индустр, рударство ...	9.657.661	1.530.739	7.257.733	641.949
Снабдевање ел. Енерг, гас, паром	76	13	337.385	23.954
Грађевинарство	1.618.292	196.954	908.568	470.331
Трговина на велико и мало	4.679.557	484.248	4.419.144	58.808
Саобраћај, складиш, смештај, исхран	1.624.922	151.670	819.595	77.833
Некретнине, администр и сл.	842.993	469.214	889.604	477.832
ОСТАЛО	3.625.555	3.624.110	3.584.607	3.584.213
Терит. аутономије и лок. самоупр.	958	1	260	2
Остале изложености	18.432.124	2.975.598	11.219.551	2.848.742
Укупно	82.247.066	10.918.852	70.829.468	9.477.040

Изложености за које је формирано резервисање

(у 000 RSD)

Класа изложености	31.12.2013.		31.12.2012.	
	Бруто	Резервисање	Бруто	Резервисање
Банке	15	1.065	-	-
Држава и централне банке	-	-	-	-
Физичка лица	8.347.011	3.324	8.731.533	1.581
Привредна друштва	1.686.836	34.217	941.229	147.270
Пољопривреда	2.585	42	-	-
Прерађ. Индустр, рударство ...	-	-	-	-
Снабдевање ел. Енерг, гас, паром	811.600	3.514	-	-
Грађевинарство	187.065	637	431.773	118.943
Трговина на велико и мало	121.822	1.843	309.632	555
Саобраћај, складиш, смештај, исхран	536.986	1.402	172.058	6
Некретнине, администр и сл.	-	-	-	-
ОСТАЛО	26.779	26.779	27.766	27.766
Терит. аутономије и лок. самоупр.	-	-	-	-
Остале изложености	6.044	5	-	-
Укупно	10.039.906	38.611	9.672.762	148.851

Промене на исправкама вредности /резервисањима у 2013. години

(у 000 RSD)

Исправка вредности	Потраживања за камате и накнаде	Дати кредити и депозити	ХОВ и учешћа у капиталу	Готовина, остали пласмани и остала средства	Укупно исправка вредности	Резервисања	УКУПНО
Стање на почетку године	232.879	5.163.302	65.056	1.468.477	6.929.714	148.851	7.078.565
Нове исправке вредности у току године, од тога:	334.582	4.411.826	416.684	245.620	5.408.712	13.691	5.422.403
Повећање по основу курсних разлика	2	25.894	-	6.415	32.311	422	32.733
Укидања у корист биланса успеха од тога:	(249.343)	(3.488.300)	(72.856)	(268.804)	(4.079.303)	(123.931)	(4.203.234)
Укидања по основу наплате	(238.627)	(3.250.844)	(72.856)	(2.842)	(3.565.169)	-	(3.565.169)
Смањење по основу курсних разлика	-	(24.079)	-	(1.818)	(25.897)	(1.409)	(27.306)
Суспензија камате	(10.593)	-	-	-	(10.593)	-	(10.593)
Пренос РБВ	20	1.282	-	161	1.463	-	1.463
Пренос ПББ	15	10.652	-	527	11.194	-	11.194
Стање на крају године	307.560	6.098.762	408.884	1.445.981	8.261.187	38.611	8.299.798

*Исправка вредности нематеријалних улагања, некретнина, залиха није обухваћена овим прегледом.

Укупан и просечан износ изложености пре техника ублажавања разврстан према класама изложености

(у 000 RSD)

Класа изложености	31.12.2013.		31.12.2012.	
	Укупно	Просечно	Укупно	Просечно
Банке	3.077.789	2.832.830	2.587.871	2.347.906
Држава и централне банке	43.282.250	38.113.900	32.945.550	19.563.227
Физичка лица	28.200.478	26.616.429	25.032.379	23.567.106
Привредна друштва	19.273.428	17.870.967	16.468.505	12.598.117
Терит. аутономије и лок. самоупр.	16.568	17.907	19.245	100.383
Остале изложености	17.069.318	13.399.747	9.730.175	9.733.366
Укупно	110.919.831	98.851.778	86.783.725	67.910.104
Од чега:				
Изложености обезбеђене хипотекама	-	8.784	17.567	20.639
Доспела ненаплаћена потраживања	4.485.414	2.646.382	807.350	423.962

Географска расподела изложености

(у 000 RSD)

Класа изложености	Регион	Нето изложеност пре техника ублаж. ризика 31.12.2013.		Нето изложеност пре техника ублаж. ризика 31.12.2012.	
		Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс
Банке		3.063.854	13.935	2.587.871	-
	ЕУ	1.943.380	-	1.806.015	-
	Остало	475.028	-	104.579	-
	Београд	645.344	13.935	677.168	-
	Остатак Србије	31	-	28	-
	Војводина	71	-	81	-
Држава и централне банке		42.443.089	839.161	31.957.375	988.175
	Београд	33.428.338	839.161	31.957.375	988.175
	Војводина	9.014.751	-		
Физичка лица		19.852.587	8.347.891	16.292.983	8.739.396
	Београд	10.087.354	4.754.057	8.523.173	5.096.282
	Остатак Србије	6.579.197	2.410.489	5.101.890	2.425.912
	Војводина	3.186.036	1.183.345	2.667.920	1.217.202
Привредна друштва		13.666.166	5.607.262	14.432.293	2.036.212
	Остало	-	-	356.340	-
	Београд	5.881.666	5.515.915	5.883.120	1.884.929
	Остатак Србије	4.940.938	15.469	3.695.937	20.652
	Војводина	2.843.562	75.878	4.496.896	130.631
Терит. аутономије и лок. самоупр.		958	15.610	258	18.987
	Београд	218	15.610	218	18.987
	Остатак Србије	740	-	40	-
Остале изложености		17.063.280	6.038	9.724.490	5.685
	Београд	17.062.470	6.038	9.723.357	5.685
	Остатак Србије	792	-	78	-
	Војводина	18	-	1.055	-
Укупно		96.089.934	14.829.897	74.995.270	11.788.455

Расподела изложености по секторима

(у 000 RSD)

Класа изложености	Назив сектора	Бруто изложеност	Нето изложеност	Нето након техника ублажавања
Изложеност према банкама		3.222.285	3.077.789	2.574.309
	Финансије и осигурање	917.014	886.345	382.865
	Јавни сектор	364	364	364
	Страна лица	2.191.306	2.191.053	2.191.053
	Други комитенти	113.601	27	27
Изложеност према државама и централним банкама		43.621.687	43.282.250	43.282.250
	Финансије и осигурање	17.358.663	17.358.663	17.358.663
	Јавни сектор	26.263.024	25.923.587	25.923.587
Изложеност према физичким лицима		29.426.818	28.200.478	27.290.228
	Јавна предузећа	9.789	9.073	9.073
	Привредна друштва	475.328	388.151	307.489
	Предузетници	127.525	103.080	78.350
	Становништво	28.814.009	27.700.008	26.895.149
	Приватна домаћинства	167	167	167

Класа изложености	Назив сектора	Бруто изложеност	Нето изложеност	Нето након техника ублажавања
Изложеност према привредним друштвима		28.843.331	19.273.428	16.937.031
	Јавна предузећа	630.157	626.250	626.250
	Привредна друштва	24.297.175	18.387.054	16.051.873
	Предузетници	30.414	25.791	24.575
	Јавни сектор	6.755	6.697	6.697
	Страна лица	235.093	227.456	227.457
	Други комитенти	3.643.737	178	178
Изложеност према територ. аутон. и лок. самоуп.		16.567	16.567	16.567
	Јавни Сектор	16.568	16.567	16.567
Остале изложености		20.044.927	17.069.319	20.819.446
	Финансије и осигурање	17.938.344	15.266.254	19.056.618
	Јавна предузећа	1.580.152	1.580.152	1.580.152
	Привредна друштва	20.047	20.047	20.047
	Страна лица	1.146	1.146	1.146
	Други комитенти	505.238	201.719	161.483
Укупно 31.12.2013.		125.175.616	110.919.831	110.919.831
Укупно 31.12.2012.		96.704.004	86.783.725	86.783.725

Расподела изложености по гранама индустрије

(у 000 RSD)

Класа изложености	Нето изложеност пре техника ублаж. ризика 31.12.2013.		Нето изложеност пре техника ублаж. ризика 31.12.2012.	
	Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс
Банке	3.063.854	13.935	2.587.871	-
Држава и централне банке	42.443.089	839.161	31.957.375	988.175
Физичка лица	19.852.586	8.347.891	16.292.983	8.739.396
Привредна друштва	13.666.166	5.607.261	14.432.293	2.036.212
Пољопривреда	759.100	1.014.191	1.279.324	682.438
Прерађ. индустр. рударство ...	6.701.274	2.307.842	6.548.871	55
Снабдевање ел. енерг, гасом, паром	63	808.086	314.586	-
Грађевинарство	1.156.203	832.057	437.274	871.284
Трговина на велико и мало	3.390.842	102.540	4.320.676	309.072
Саобраћај, складиш, смештај, исхрана	1.376.052	535.584	739.150	172.019
Некретнине, администр и сл.	28.303	1.167	412.598	1.344
ОСТАЛО	254.329	5.794	379.814	-
Терит. аутономије и лок. самоупр.	958	15.610	258	18.987
Остале изложености	17.063.280	6.038	9.724.490	5.685
Укупно	96.089.934	14.829.897	74.995.270	11.788.455

Доспела ненаплаћена потраживања

(у 000 RSD)

Класа изложености	31.12.2013.		31.12.2012.	
	Бруто	Исправка вредности	Бруто	Исправка вредности
Банке	90.705	90.588	100.689	100.525
Држава и централне банке	-	-	-	-
Физичка лица	877.704	626.989	584.058	430.738
Привредна друштва	13.740.637	6.439.280	5.537.606	4.930.667
Пољопривреда	138.857	101.449	100.276	100.276
Прерађ. индустр, рударство ...	4.860.914	1.523.387	315.726	308.645
Снабдевање ел. Енерг, гас, паром	-	-	-	-
Грађевинарство	1.295.843	196.952	712.817	469.725
Трговина на велико и мало	2.792.593	484.078	11.847	11.847
Саобраћај, складиш, смештај, исхран	272.213	99.037	112.267	36.997
Некретнине, администр и сл.	774.591	429.115	718.857	437.724
ОСТАЛО	3.605.626	3.605.262	3.565.816	3.565.453
Терит. аутономије и лок. самоупр.	-	-	-	-
Остале изложености	302.919	302.914	300.480	300.474
Укупно	15.011.965	7.459.771	6.522.833	5.762.404

Стандардизовани приступ мерењу кредитног ризика

За потребе израчунавања капиталног захтева за кредитни ризик Банка све изложености распоређује у одговарајуће класе изложености у складу са стандардизованим приступом за мерење кредитног ризика.

Банка приликом одређивања пондера кредитног ризика за изложености према државама и централним банкама користи дугорочне кредитне рејтинге агенције агенције Moody's Investor Service Ltd, према мапирању ових рејтинга у одговарајуће нивое кредитног квалитета које је извршила Народна банка Србије.

Класе изложености по пондерима ризика пре и након примене техника ублажавања кредитног ризика

(у 000 RSD)

Класа изложености	Пондер	Бруто изложеност		Нето пре техника ублажавања		Нето после техника ублажавања	
		Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс
Банке		3.207.285	15.000	3.063.854	13.935	2.560.374	13.935
	20%	2.743.878	-	2.743.827		2.240.347	-
	50%	349.224	15.000	319.636	13.935	319.636	13.935
	100%	114.182	-	390	-	390	-
	150%	1	-	1	-	1	-
Држава и централне банке		42.782.526	839.161	42.443.089	839.161	42.443.089	839.161
	0%	42.782.526	839.161	42.443.089	839.161	42.443.089	839.161

Класа изложености	Пондер	Бруто изложеност		Нето пре техника ублажавања		Нето после техника ублажавања	
		Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс
Физичка лица		21.073.943	8.352.875	19.852.587	8.347.891	18.948.338	8.341.889
	75%	20.196.239	8.352.310	19.816.630	8.347.709	18.920.143	8.341.708
	100%	870.074	557	28.327	175	28.195	175
	150%	7.630	8	7.630	7	-	6
Привредна друштва		23.178.886	5.664.445	13.666.166	5.607.262	11.341.709	5.595.322
	20%	-	165.794	-	165.794	-	165.794
	100%	21.811.958	5.449.925	12.504.277	5.399.172	10.179.819	5.387.233
	150%	1.366.928	48.726	1.161.889	42.296	1.161.890	42.295
Терит. аутономије и локалне самоупр.		958	15.610	958	15.610	958	15.610
	50%	958	15.610	958	15.610	958	15.610
Остале изложености		20.038.884	6.043	17.063.280	6.038	20.795.466	23.980
	0%	11.018.020	-	11.018.020	-	14.645.396	22.967
	20%	1.582.358	-	1.582.358	-	1.721.672	707
	100%	7.438.506	6.043	4.462.902	6.038	4.428.398	306
Укупно		110.282.482	14.893.134	96.089.934	14.829.897	96.089.934	14.829.897

5.1.3. Технике ублажавања кредитног ризика

У процесу имплементације Базел II стандарда Банка је усвојила интерна акта којима су дефинисани услови за признавање и коришћење техника ублажавања кредитног ризика приликом израчунавања капиталних захтева за кредитни ризик. За потребе ублажавања кредитног ризика Банка може да користи подобне инструменте кредитне заштите (инструменти материјалне и нематеријалне кредитне заштите), уколико су испуњени услови за сваку врсту и инструмент кредитне заштите, на начин прописан Одлуком о адекватности капитала банке.

Уколико Банка прихвати и призна финансијску имовину као подобан инструмент кредитне заштите, прилагођавање активе пондерисане кредитним ризиком врши се применом једноставног метода.

Прилагођавање активе применом техника ублажавања кредитног ризика на дан 31.12.2013. године извршено је у укупном износу од 3.750.128 хиљ. RSD (на дан 31.12.2012. године 215.912 хиљ. RSD), у највећем делу у класи изложености према привредним друштвима.

Интерним актима Банке у одређеној мери је регулисана област коришћења техника ублажавања кредитног ризика, а у наредном периоду ће се спроводити активности усмерене ка развоју и унапређењу примењених техника ублажавања кредитног ризика, као и стварању услова за квалитетно праћење ефеката примењених техника.

Банка, у поступку оцене кредитног захтева, паралелно са оценом кредитне способности клијената процењује и инструменте обезбеђења које прихвата у циљу елиминисања/смањења губитка у случају неизмирења обавеза по кредитима. Прибављени инструменти обезбеђења не умањују ризик неизмирења обавеза дужника према Банци.

Да би инструмент обезбеђења био прихватљив за Банку треба да задовољи следеће опште услове:

1. Постојање валидног правног основа - правни основ обезбеђења мора увек бити документован, како би наплата могла да се изврши у складу са важећим прописима.
2. Реализација и могућност реализације - неопходно је да је инструмент обезбеђења могуће реализовати односно наплатити у разумном року (утрживост), односно остварити у новчаним средствима, а у складу са важећим прописима.
3. Повезаност (корелација) - не сме постојати висок степен корелације, односно може се толерисати мала повезаност, између вредности обезбеђења и кредитне способности дужника.

У циљу смањења кредитног ризика Банка:

- прибавља одговарајуће инструменте наплате потраживања,
- прибавља одговарајућа реална средства обезбеђења,
- уговара јемства правних или физичких лица,
- врши осигурање потраживања.

Активима Пословне политике Банке дефинисани су инструменти обезбеђења прихватљиви за Банку по категоријама клијената. Инструменти обезбеђења које Банка уобичајено користи су:

- заложно право на непокретним стварима – хипотека,
- заложно право на покретним стварима и правима,
- заложно право на хартијама од вредности,
- заложно право на потраживањима,
- наменски орочени депозити,
- јемства.

Инструменти обезбеђења морају бити приложени у форми која обезбеђује правну ваљаност за њихово потенцијално активирање, а вредност инструмента обезбеђења мора бити довољна за наплату целокупног потраживања Банке (главница, камата, накнада итд.).

За вредновање некретнина Банка користи процене независних проценитеља. Праћење вредности инструмента обезбеђења врши се периодично, у зависности од врсте обезбеђења, тржишних услова и сл. Најдужи рок за поновну процену примљеног инструмента у облику имовине је три године (стамбене непокретности).

Приликом процене вредности инструмента обезбеђења у облику имовине узима се у обзир и висина трошкова активирања инструмента обезбеђења (административни, судски, посреднички), као и могућност смањења вредности инструмента (принудна продаја итд.). Банка је интерним актима утврдила ближе критеријуме за процену очекиваних износа наплате реализацијом инструмента обезбеђења (тзв. haircut).

5.2. КАМАТНИ РИЗИК

Појам и дефиниција каматног ризика

Каматни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена каматних стопа, а Банка му је изложена по основу позиција које се воде у Банкарској књизи.

Промене каматних стопа утичу на нето каматни приход Банке, односно на измену нивоа

каматних прихода и каматних расхода. Промене каматних стопа утичу и на финансијски резултат и економску вредност Банке јер се са променом каматних стопа мењају и садашње вредности будућих новчаних токова.

У циљу одржавања профитабилног и ликвидног пословања, Банка мери и процењује изложеност каматном ризику како би се заштитила од могућих флукуација каматних стопа које би се могле негативно одразити на финансијски резултат и капитал.

Извори каматног ризика и учесталост мерења ризика

Извори каматног ризика могу бити:

- неадекватна политика камата којом се регулишу сва питања везана за утврђивање, обрачун и наплату камата, укључујући и флексибилност која дозвољава ефикасно и брзо деловање у случају значајнијих промена проузрокованих екстерним или интерним факторима,
- неусклађеност рочне, валутне и секторске структуре каматносног активног и пасивног,
- нередовно и неадекватно праћење и анализа кретања каматних стопа на тржишту и свих елемената који утичу на висину каматних стопа као што су расположиви ниво и структура извора средстава, висина референтне стопе Народне банке Србије, кретање нивоа цена и курса динара, тражња за одређеним банкарским производима и сл.,
- нередовно и неадекватно праћење и анализа каматносног активног и пасивног у смислу утврђивања одговарајућих односа позиција у оквиру активног, пасивног и ванбилансних ставки у корелацији са каматним стопама и стопама накнада и сл.

Банка врши континуиран и активан надзор и контролу над каматносном активом и пасивом и истовремени надзор над системом каматних стопа и обезбеђивањем ефикасног механизма њиховог прилагођавања тржишним кретањима и профитабилним пројектима. Сектор за управљање ризицима мери и процењује каматни ризик месечно, квартално и годишње а по потреби и чешће, и о томе извештава надлежне органе Банке.

Основне претпоставке за мерење, односно процену изложености каматном ризику, укључујући и претпоставке о превременим отплатама кредита и кретању неорочених депозита

За потребе адекватног мерења степена изложености каматном ризику, Сектор за управљање ризицима анализира неусклађеност каматних стопа користећи следеће компоненте билансних активног и пасивног и ванбилансних ставки:

- каматносна средства (кредити, купљене дужничке хартије од вредности, пласмани код других банака и други каматносни финансијски инструменти);
- каматносно обавезе (депозити банака и клијената, издате дужничке хартије од вредности и друге каматносно обавезе).

У складу са структуром позиција у Банкарској књизи и природом каматно осетљивих ставки, моделирање процеса мерења изложености каматном ризику заснива се на следећим претпоставкама:

- подаци су доступни правовремено и у одговарајућој форми
- финансијски инструменти исказани су по књиговодственој вредности
- каматно осетљиве позиције биланса распоређене су према критеријуму доспећа у најмање седам временских сегмената

- инструменти са фиксном каматном стопом распоређују се према преосталом року доспећа
- инструменти са променљивом каматном стопом распоређују се према преосталом року до промене каматне стопе, односно према уговореном доспећу, с обзиром да динамика усклађивања променљивих каматних стопа није унапред позната јер зависи од динамике промене референтних стопа за које је везана
- позиције у страним валутама прерачунавају се у динаре по средњем курсу Народне банке Србије
- позиције са уграђеним опцијама распоређују се према уговореном датуму доспећа
- пројекција новчаних токова врши се без укључивања ефеката евентуалних превремених отплата кредита или повлачења депозита
- позиције без уговорене рочности укључују се у временски сегмент са најкраћим роком доспећа.

Претпоставке су дефинисане на основу уважавања реалног и историјског кретања и стања следећих значајних параметара:

- структуре позиција у Банкарској књизи у којој доминирају једноставни финансијски инструменти (углавном кредити и депозити),
- обима каматносноне активе и пасиве,
- релативно малог удела позиција у девизама у укупном билансу Банке,
- релативно малог удела превремених отплата кредита и повлачења депозита.

5.3. РИЗИК ЛИКВИДНОСТИ

Појам и дефиниција ризика ликвидности

Ризик ликвидности је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неспособности Банке да испуњава своје доспеле обавезе.

Банка својом имовином и обавезама управља на начин који омогућава да у сваком тренутку испуни своје доспеле обавезе (ликвидност) и да трајно испуњава све своје обавезе (солвентност).

Извори настанка ризика ликвидности и учесталост мерења ризика

Извори настанка ризика ликвидности могу бити:

- повлачење постојећих извора финансирања, односно немогућности прибављања нових извора финансирања,
- отежано претварање имовине у ликвидна средства због поремећаја на тржишту,
- нестабилност и неадекватна диверсификованост извора финансирања,
- нередовно и неадекватно планирање прилива и одлива укупних новчаних средстава као и прилива и одлива по појединим валутама и сл.

Начин праћења значајних параметара ликвидности

Извршни одбор Банке дневно прати усклађеност пословања Банке са успостављеним лимитима за управљање ризиком ликвидности, односно показатељима ликвидности.

Сектор за управљање средствима и ликвидношћу Банке планира и прати приливе и одливе средстава по валутама значајним за ликвидност Банке дневно, недељно, месечно и на дужи рок, на основу података достављених од стране надлежних сектора, сагледавајући следеће податке:

- преглед доспећа кредита одобрених клијентима,
- преглед доспећа датих и узетих депозита од других банака,
- преглед доспећа хартија од вредности,
- преглед орочених динарских и девизних средстава клијената Банке,
- рочну структуру орочених депозита клијената Банке,
- преглед потенцијалних ангажовања Банке по основу одобрених кредита,
- преглед потенцијалних обавеза Банке по основу ванбилансне евиденције (дати авали и дате гаранције),
- стање и динамику промена у валутама које могу значајно утицати на њену ликвидност.

Сектор за управљање средствима и ликвидношћу Банке континуирано прати кретање депозита по виђењу и орочених депозита, и иницира усклађивање прилива и одлива средстава, у циљу одржавања оптималне ликвидности и профитабилности.

Сектор за послове са привредом, Сектор за послове са становништвом, Сектор за платне картице и Сектор за управљање ризицима прате уредност измирења обавеза клијената, у циљу спречавања погоршања квалитета кредитног портфолија и угрожавања извора ликвидности Банке.

Начин мерења и процене изложености ризику ликвидности

Ризик ликвидности Банка мери и процењује:

- израчунавањем показатеља ликвидности дефинисаних регулативом НБС,
- израчунавањем интерних показатеља ликвидности
- праћењем нето токова готовине,
- утврђивањем индикатора ликвидности и индикатора раног упозорења пораста изложености ризику ликвидности,
- гар анализом,
- анализом стрес сценарија.

5.4. ДЕВИЗНИ РИЗИК

Појам и дефиниција девизног ризика

Девизни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промене девизног курса, а Банка је изложена девизном ризику по основу ставки које се воде у Банкарској књизи и Књизи трговања.

Извори настанка девизног ризика и учесталост мерења ризика

Извори настанка девизног ризика могу бити:

- промене девизних курсева у међусобним односима валута које се налазе у девизном портфолију Банке,
- промена структуре средстава и обавеза у свакој валути, појединачно и укупно, као и њихове међусобне усклађености,
- куповина и продаја девиза за свој рачун и/или за рачун клијента.

Кључне валуте које могу бити извори изложености Банке девизном ризику су EUR, USD, CHF и позиције у динарима чија се вредност усклађује према курсу EUR.

Мерење девизног ризика, у смислу квантификовања изложености, обухвата дневно мерење и ограничавање отворених позиција по валутама (појединачно и укупно) у односу

на важећу регулативу и дефинисане лимите.

Начин праћења значајних параметара девизног ризика

У циљу процене девизног ризика, Сектор за управљање средствима и ликвидношћу Банке континуирано прати следеће параметре:

- најзначајније индикаторе који утичу на вредност појединачних валута,
- промене каматних стопа на различитим финансијским тржиштима и за сваку валуту појединачно,
- промене девизних курсева у међусобним односима валута које се налазе у девизном портфолију Банке,
- структуру средстава и обавеза у свакој валути, појединачно и укупно, као и њихову међусобну усклађеност,
- процену потражње за кредитима и депозитима по свакој валути појединачно,
- стање девизног тржишта (ликвидност, конвертибилност, волатилност и сл.).

Начин мерења и процене изложености девизном ризику

Изложеност Банке девизном ризику мери се и процењује:

- обрачуном девизне позиције,
- израчунавањем показатеља девизног ризика,
- утврђивањем капиталног захтева за девизни ризик,
- *gap* анализом и
- анализом стрес сценарија.

5.5. ОПЕРАТИВНИ РИЗИК

Појам и дефиниција оперативног ризика

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (ненамерних и намерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у Банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја.

Оперативни ризик укључује и:

- правни ризик који представља ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу судских или вансудских поступака у вези са пословањем Банке
- ризике који настају по основу увођења нових производа или услуга, укључујући и нове активности у вези с процесима и системима Банке
- ризике који настају по основу активности у вези с њеним пословањем које је поверила трећем лицу.

Одабрани приступ за мерење капиталног захтева за оперативни ризик

За израчунавање капиталног захтева за покриће оперативног ризика, Банка се определила за примену приступа основног индикатора.

6. ИЗЛОЖЕНОСТИ ПО ОСНОВУ ВЛАСНИЧКИХ УЛАГАЊА У БАНКАРСКОЈ КЊИЗИ

Подаци су презентовани у Напоменама уз Редовне годишње финансијске извештаје за 2013. годину.

ДИРЕКТОР СЕКТОРА

Гордана Вукелић